

tása során (Hrsz.: 2003). A megfigyelést a közvetlenül határos régészeti lelőhelyek (neolit telep, Árpád-kori falu) indokolták. A létesítményekhez a humusztakarót mindösszesen 20 cm mélységben kívánták eltávolítani, ez nem tett lehetővé komolyabb megfigyeléseket. Mindazonáltal három helyen kis szondagödröt alakítottunk ki. A bekötőút vonalán mindkét 60 cm-t elérő mélységű szondagödörben újkori szemét került elő. A telek K-i, az autópályához legközelebb eső részén azonban 2 m hosszan, 60–80 cm szélesen a szürkés-sárga agyagos altalajban ÉNy–DK irányú árokszakaszt figyeltünk meg. A terepvonalak szerint egy egykori folyómeder Ny–K-i irányban átszeli a telek É-i részét. S bár az újkori szeméttöltés vélhetőleg a régészeti jelenségek nagyobb részét megsemmisítette, a megmaradó felületeken számolnunk kell a környezetben megfigyelt neolit (DVK) és Árpád-kori (12. század) telepek folytatásával.

ASZT ÁGNES

221. Lébény-Göbeháza, Renault-telek

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Á

2007. május 14–26. között feltárást végeztünk a tavaly felmért területen (Hrsz.: 2000). Az ásatási felületet a K-i sávban egy egykori Duna-meder metszete, erre merőlegesen mutatkoztak Árpád-kori vízelvezető árkok. Az Árpád-kori falu felületünktől Ny-ra feküdt egy ovális kis dombon, így jelen feltárást során csupán néhány cölöpöt, kisebb gödröt és a vízelvezető rendszert kapcsolhattuk a horizonthoz, amelyet a 12. századra datálhatunk.

A felületen nagyobb részt neolit kori telepjelenségek mutatkoztak, amelyek közül kiemelendő két alapárkos DVK ház és két gazdag betöltésű gödörkomplexum. A neolit jelenségek a meder közvetlen közelében feküdtek, azzal párhuzamosan (ÉK–DNy irányban), így nyilvánvaló, hogy a folyómeder csak az Árpád-korban húzódtott erre, a neolitikum idején ez az ág nem élt.

Munkatársak: Ritly Jenő technikus, Zelenka János régészhallgató.

ASZT ÁGNES

222. Ludányhalászi, Agyagos-hegy

(Nógrád megye) B?

Endrefalva és Szécsény között, a ludányhalászi elágazásnál, a domb aljában kőkereszt áll. Ettől ÉK-re, az országút ÉNy-i oldala melletti terület az Endrefalva határába eső „Hirtelen-dűlő”. 2001-en a kőkereszt mögött Tankó Károly néhány középkori cserepet gyűjtött.²⁴ Ugyanitt Bácsmei Gábor bronzkori cserepeket talált a hatvani kultúrából. Ebből kiindulva felment a kőkereszt feletti dombra és ott egy DK felé kinyúló hegynyelven

feltételezen bronzkori földvárra következtetett.²⁵ 2006 novemberében Bácsmei Gáborral és Guba Szilviával bejártuk a feltételezhető bronzkori földvár elmosódott nyomait. Felmérését 2007. január 11-én végeztem el. (Az illusztrációt lásd a 245. oldalon!)

A hegynyelv már Ludányhalászi határába esik. Az egész dombvonulatnak „Agyagos-hegy” a neve. Tőle ÉÉK-re kb. 1 km-re a térképen „Villa-vár” olvasható. Gyakori, hogy a várak neve nem pontosan a tényleges helyen van feltüntetve. Mivel azonban ez a felirat nagyon távol van, a lelőhely környékének viszont ismerjük a nevét, ezért az előbbi elnevezést használom.

A 30–40 m hosszú hegynyúlvány és egész környéke korábban intenzív földművelés alatt állt. Jelenleg parlag, de az 1969. évi 1:10 000-es térkép még szőlőnek jelzi. A magas fűben és a sok helyen tüskés gaz miatt régészeti leletek keresésére nem volt lehetőség. Az É felől csatlakozó, enyhén emelkedő domboldal felőli nyereg ma egyenes, az itt feltételezhető ároknak a felszínen nincs nyoma. Ezt csak ásatással, vagy talajfúrásokkal lehetne megállapítani.

A hegynyúlvány többi három oldala meredek, de az egykori földművelés következtében törés nélkül lejtnek, az egykori plató (a feltételezhető őskori telep) széle biztonsággal nem állapítható meg: D-i alját és a Ny-i oldalát erdő takarja. Mindkét helyen az erdő szélétől 30–40 m-re a fák között egykori parcellákat jelző alacsony földtöltés húzódik.

NOVÁKI GYULA

223. Ludányhalászi, sóderbánya

(Nógrád megye) B, Szk, N

2007. április 23. és május 24. között megelőző feltárást folytattunk a sóderbánya É-i részén. A terület egy részét, közvetlen a 2006. évi feltárást K–Ny irányú szelvényétől D-re illegális homokkitermeléssel bolygatták meg, itt nem volt lehetőségünk szabályos szelvényt nyitni. Ehhez a szabálytalan területhez, ill. a 2006. évi III. szelvényhez D-ről illeszkedő kb. 2500 m²-es területen újabb 47 objektumot tártunk fel.

Ezek egy része épület (ovális vagy négyszögletes cölöpszerkezetes ház), nagyobb része gödör, az utóbbiakból viszonylag szegényes leletanyag került elő. Az objektumok egy része bolygatott volt.

A leletanyag kisebb része tartozik a késő bronzkori Kyjatce-kultúra emlékéanyagába. A feltárást során több gödörből a jellegzetes fényezett fekete késő bronzkori kerámia mellett kora vaskori, korongolt edénytöredékek is előkerültek. A preszkíta–szkíta jellegű durva ill. finom korongolt kerámia mellett több objektumból nagy mennyiségű orsógomb került elő. A leletanyag nagy része kerámia, a kisleletek között említést érdemel egy

24 TANKÓ K.: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2001. Budapest, 2003. 160.

25 Bácsmei G. szóbeli közlése.